

mende viser sig at være overmaade lille — ingen vil kunne lufte Djet i for, at Landet over har denne Sag i Ojeblikket ikke kunnet afvinde nogen meget stærk eller meget presserende Interesse eller Ønsker — saa tror jeg, at dette for en stor Del ligger i, at Landbefolkningen føler sin numeriske Overlegened, idet den jo endnu udgør $\frac{2}{3}$ af Folket, saa stærkt, at den i Følelsen af denne Styrke tager det med Ro og mener, at naar den hos sig selv føler, at Modsatningerne og særlig Modsatningerne mellem det store og det lille Hartkorn paa Landet meget væsentlig udjævnes af sig selv, er den stærk nok til at bevare Udviklingen i det rolige Spor, uanset at der findes et saadant Hul i Forsætningen. Jeg er imidlertid, som sagt, ganske klar paa, at Udviklingen let kan føre Nødvendigheden deraf med sig. Vi vide ganske vist, at Landbefolkningen er de to Tredjedele af Befolkningen, men vi vide ogsaa, at hvad der er fint, virker gennem Moderne smittende og at der nok kan være saa megen Tilhøjelighed til at gaa i disse Spor, til at søge det mere dramatiske ud af det politiske Arbejde og den politiske Geruing, og at Tilhøjeligheden derfor ogsaa efterhaanden kan blive større til at ville sætte Sagen paa Spidsen, og saa er det sikkert, at da vil det blive nødvendigt at saa Hullet i Forsætningen udfyldt for at forhindre skarpe og maaste uløselige Konflikter i Fremtiden. Jeg kan derfor ikke andet end hilse det Forslag, som her er fremlagt paa Tingets Bord, med Tilfredshed. — Om nu Ojeblikket lige paa staaende Fod er det gunstigt mulige, skal jeg lade være usagt. Den ærede Forslagsstiller har utvivlsomt Ret i den Betragtning, at et saadant Arbejde skal gøres i Fredens Dage, medens Sindene ere i Ro, medens der er Beredvillighed til at forhandle paa alle Sider. Dette er vist nok, men om det ikke derfor muligen godt kunde have været opsat noget endnu, skal jeg henstille; jeg er, som sagt, ikke blind for, at vor Udvikling kan komme til at føre det med sig som en nødvendig Forordning, at vi saa dette Hul endelig udfyldt.

Med Hensyn til det foreliggende Forslag, da er mit Hovedindtryk af det, at den ærede Forslagsstiller mere har henvendt sin Opmærksomhed paa at affatte et Forslag paa en saadan Maade, som han maatte antage kunde tilfredsstille de modsatte Parter, end paa at forelægge et Forslag, som han egentlig kunde vente gjort til Folketingets. Derved kommer jeg atter tilbage til det, at Grundlovsinitiativet naturligt ligger i Regeringens Haand, og at det maa siges, at

dette indirekte ligger i Grundlovens § 95. Det ligger jo nemlig nærmere for en Regering at fremlægge et Forslag saaledes affattet, at den maatte kunne forudsætte, at det tilfredsstillede begge de modsatte Parter og kunde blive den endelige Afgørelse. Fra privat Side, fra Enteltmands Side, maa der naturligt tages Hensyn til, hvad der tilfredsstiller ham, og jeg kan sige, at ogsaa fra Folketingets Side ligger det jo nærmere at affatte et Forslag saaledes, at det vil tilfredsstille dette Tings Ønsker, og da lade det være Grundlaget for den kommende Forhandling. Altsaa, jeg ser paa det foreliggende Forslag nærmest saaledes, at Forslagsstilleren derved har ment at træffe en Afgørelse, som tilfredsstillede begge de modsatte Parter. Han er sikkert i høj Grad bleven stiftet i denne Forventning, thi allerede af de nu fremkomne Udtalelser ser man jo, at det ikke har opnaaet at tilfredsstille de modsatte Opfattelser. Som et Vidnesbyrd om Rigtigheden af denne min Betragtning kan jeg anføre allerede Forslagets § 1, som jo gaar ud paa at vedtage en udtrykkelig Bestemmelse om, at provisoriske Finanslove ere ulovlige. Jeg vil derom sige, at dersom der forelaa et Forslag til endelig Vedtagelse, som indeholdt en saadan Bestemmelse, vilde jeg være i Tvivl om, hvorvidt jeg vilde give det min Stemme, thi ganske vist vilde det være en Fordel at saa den faktisk tilstedeværende Tvivl, som jo ingen kan benægte, at der er, udryddet, men vedtaget som et Folketingsforslag, som en Tilkendegivelse af Folketingets Standpunkt vilde de Herrer jo straks se, at det vilde være overmaade vanskeligt, thi dersom vi herfra ensidigt, om jeg saa maa udtrykke mig, vilde vedtage en Bestemmelse, der erklærede provisoriske Finanslove for ulovlige, kom vi jo derved, naar vi ikke vare sikre paa, at Sagen dermed var afgjort, paa en Maade til at indrømme en vis Mulighed for, at Lovligheden deraf kunde eksistere under den nuværende Grundlov. — I § 2 har den ærede Forslagsstiller jo søgt en meget findrig Løsning. Om dette nu er Bejens, vi komme til at gaa, naar vi endelig saa fat paa Grundlovsforhandlingen — deraf skal jeg ikke kunne udtale mig nu. Det er jo ganske vist, som ogsaa den ærede første Taler forklarede, at man ved denne Bestemmelse paa et meget vigtigt Punkt af Forsætningen vil forlade Tokammersystemet i dens Grund, og Spørgsmaalet om Tokammersystemets Hensigtsmæssighed og Berettigelse er jo saa udstrakt, at det vilde være for vidtløftigt nu at komme ind derpaa. Jeg skal altsaa deraf kun udtale, at det Forslag, som den ærede Forslags-